

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

ประเด็นที่ 4 สุขภาพกลุ่มวัย สุขภาพจิต

หัวข้อ บูรณาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

จังหวัดสระแก้ว 22-23 กุมภาพันธ์ 2565 เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 1/2565

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมการแพทย์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม: กรมอนามัย, กรมสุขภาพจิต, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

จังหวัดสระแก้วมีผู้สูงอายุ ร้อยละ 18.87 (ผู้สูงอายุ 80,926 คน จากประชากรทั้งหมด 428,879 คน) ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุตอนต้น ร้อยละ 56.81 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุมากกว่าระดับเขต ร้อยละ 18.74 แต่น้อยกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 21.54 อำเภอที่มีผู้สูงอายุมากที่สุด คือ อำเภอวัฒนานคร ร้อยละ 21.45 รองลงมาคือ อำเภอโคกสูง ร้อยละ 20.72 และอำเภอเขาฉกรรจ์ ร้อยละ 19.51 ตามลำดับ ส่วนการคัดกรอง ประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living : ADL) ปีงบประมาณ 2565 คัดกรองได้ ร้อยละ 53.97 (ผู้สูงอายุที่คัดกรอง ADL 43,675 คน จากทั้งหมด 80,926 คน) พบผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้ดี (กลุ่มติดสังคม) ร้อยละ 95.34ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง (กลุ่มติดบ้าน) ร้อยละ 4.02 และช่วยเหลือตนเองได้น้อยหรือไม่ได้เลย (กลุ่มติดเตียง) ร้อยละ 0.64 มีชมรมผู้สูงอายุทั้งหมด 116 ชมรม เป็นชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ 58 แห่ง (ร้อยละ 50)

และการคัดกรองกลุ่มอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ (Geriatrics Syndrome) ได้แก่ โรคสมองเสื่อม คัดกรองได้ร้อยละ 51.62 พบผิดปกติ ร้อยละ 0.17 ภาวะซึมเศร้า คัดกรองได้ร้อยละ 57.65 พบผิดปกติร้อยละ 0.03 ข้อเข่าเสื่อม คัดกรองได้ร้อยละ 51.03 พบผิดปกติ ร้อยละ 1.44 ภาวะหกล้ม คัดกรองได้ร้อยละ 50.36 พบผิดปกติ ร้อยละ 1.53 อำเภอที่พบผู้สูงอายุเสี่ยงต่อภาวะหกล้มมากที่สุด คือ อำเภอเขาฉกรรจ์ ร้อยละ 6.91 รองลงมา คือ อำเภอตาพระยา ร้อยละ 4.57 และอำเภอวัฒนานคร ร้อยละ 2.45 การคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 53.01 พบผิดปกติ ร้อยละ 0.37

รวมทั้งการคัดกรองซึมเศร้า (2Q) ในผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 1,870 คน (เป้าหมาย 2,030 คน) คิดเป็นร้อยละ 92.12 โดยอำเภอที่มีผลคัดกรองซึมเศร้า 2Q สูงสุด คือ อำเภอโคกสูง อำเภออรัญประเทศ และ อำเภอวังน้ำเย็น (ร้อยละ 97.39, 96.67 และ 95.61 ตามลำดับ) พบผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง เสี่ยงซึมเศร้า จำนวน 8 คน คิดเป็น ร้อยละ 0.43 ได้รับการประเมินต่อยุทธวิธีแบบประเมินซึมเศร้า 9Q จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ผลการประเมินพบผู้มีความเสี่ยงซึมเศร้า จำนวน 1 คน

สำหรับการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ผู้สูงอายุปี 2565 จำนวน 8 ด้าน ผ่าน Blue Book Application เป้าหมายการสำรวจ จำนวน 6,762 คน มีการประเมินเข้ามา 3,496 คน ผลจากการสำรวจ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ครบ 8 ด้าน จำนวน 1,663 คน (ร้อยละ 47.57) สำหรับพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์รายด้าน พบน้อยที่สุด คือ มีกิจกรรมทางกายที่ระดับปานกลางสะสม 150 นาที/สัปดาห์ ร้อยละ 67.79 รองลงมาคือ กินผักและผลไม้ได้วันละ 5 กำมือ เป็นประจำ ร้อยละ 71.34 และการนอนหลับอย่างเพียงพออย่างน้อยวันละ 7 – 8 ชั่วโมง ร้อยละ 76.97 จังหวัดจัดทำ แผนการดูแลสุขภาพรายบุคคลในชุมชน (Individual Wellness Plan) เพื่อให้แกนนำชมรมผู้สูงอายุ 11 ชมรม นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่แก่สมาชิกในชมรม และมีการจัดทำแผนการดูแลสุขภาพรายบุคคลในชุมชน (Individual Wellness Plan) ในชมรมฯ อย่างน้อย ชมรมละ 100 คน รวม 1,100 คน

ซึ่งสสจ. สระแก้ว ได้จัดทำแผนงานโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบ PPA จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 6 ระยอง

การดำเนินงานตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ผ่านเกณฑ์ในปี 2565 ร้อยละ 100 (มีตำบลทั้งหมด 59 ตำบล จำแนกเป็น ตำบลผ่านเกณฑ์ในปี 62-64 จำนวน 14 แห่ง และตำบลที่ผ่านเกณฑ์ปี 59-61 และได้รับรองซ้ำในปี 65 (Re-Accreditation) จำนวน 45 แห่ง) มี Care Manager ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฯ ขึ้นทะเบียนในโปรแกรม 3C จำนวน 147 คน และมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฯ ขึ้นทะเบียนในโปรแกรม 3C จำนวน 1,018 คน ผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงปี 2565 จำนวน 574 คน ได้รับการจัดทำแผนการดูแลผู้สุขภาพรายบุคคล (Care Plan) ในระบบโปรแกรม 3C ปี 2565 จำนวน 569 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.13 และยอดสะสมการจัดทำ Care Plan ปี 2561 – 2565 จำนวน 3,399 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.76

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1. พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ	<p>กรมอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์อนามัยที่ 6 ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว, การใช้งานแอปพลิเคชัน BLUEBOOK และ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์) <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมที่มี Smart phone ใช้ Blue Book Application เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพด้วยตนเอง ประเมินสุขภาพ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพตนเอง ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มี Smart phone สสจ. สระแก้ว ได้จัดทำแผนงานโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจังหวัดสระแก้ว จัดทำสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ จำนวน 2,450 เล่ม เพื่อส่งให้ รพ., รพ.สต. นำไปให้ผู้สูงอายุมีการประเมินสุขภาพตนเอง - อบรมเชิงปฏิบัติการพร้อมจัดกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุ (ชะลอชรา ชีวียืนยาว) พร้อมจัดทำแผน 	<p>กรมอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว, การใช้งานแอปพลิเคชัน BLUEBOOK และ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์) - ประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงาน Blue Book Application ผ่านชมรม /ร.ร. ผู้สูงอายุ (ระบบออนไลน์) <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีผู้สูงอายุใช้ Blue Book Application จำนวน 1,264 คน - ประเมินพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในผู้สูงอายุ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2564 - เดือนพฤษภาคม 2565

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
	ส่งเสริมสุขภาพดี (Individual wellness plan) จำนวน 8 ชมรมๆ ละ 50 คน รวม 400 คน (งบพัฒนาจังหวัดสระแก้ว) กำหนดจัดอบรมภายในเดือนเมษายน 2565	
2. สมองเสื่อม พลัดตกหกล้ม	กรมอนามัย - รูปแบบ /คู่มือชะลอชรา ชีววัยยืนยาว จังหวัด - ส่งเสริมให้สมาชิกแกนนำในชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 9 อำเภอ 11 ชมรม จัดกิจกรรมชะลอชรา ชีววัยยืนยาว	จังหวัด - นิเทศติดตามคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาล กำหนด ลงพื้นที่เดือน มกราคม 2565
3. ตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)	กรมอนามัย 1. พัฒนาการเข้าถึงระบบการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ “อบรมผู้จัดการระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ด้านสาธารณสุข (Care Manager) เขตฯ 6 2. อบรมฟื้นฟูผู้จัดการระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว Care Manager เขตสุขภาพที่ 6 3. ทำชุดกระเป๋าเยี่ยมบ้าน สูงวัย ปลอดภัย COVID-19 ระดับจังหวัด - ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว กำหนดประเด็นการพัฒนาในการดูแลผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) โดยนายอำเภอ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับอำเภอ ตำบล และชุมชน - ประชุมสภาสมาคมสภาผู้สูงอายุสัญจร 3 เดือน/ครั้ง (พ.ย. 64, ก.พ. 65, พ.ค. 65, ส.ค. 65) งบประมาณบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว - สมัชชาสุขภาพผู้สูงอายุจังหวัดสระแก้ว เดือนพฤษภาคม 2565 (งบสำนักงานสุขภาพแห่งชาติ)	กรมอนามัย 1. จัดอบรมระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน – 3 ธันวาคม 2564 ณ โรงแรมแซนด์ดูนส์ เจ้าหลาว จ.จันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 48 คน 2. จัดอบรมระหว่างวันที่ 14-16 พ.ย. 64 ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับหน่วย CNEU 20 หน่วย จำนวน 165 คน 3. ดำเนินการส่งมอบชุดกระเป๋าเยี่ยมบ้านสูงวัยปลอดภัย COVID - 19 ทั้ง 8 จังหวัด ในเดือน พ.ย. 64 ระดับจังหวัด - ประชุมทบทวนแนวทางการจัดบริการคลินิกผู้สูงอายุ การคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ และการดูแลระยะยาว (LTC) ในหน่วยบริการและชุมชน (งบพัฒนาจังหวัดสระแก้ว) จัดประชุมเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2564 - จัดการแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุระดับจังหวัด ร่วมกับสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว ระหว่าง วันที่ 21 – 22 ธันวาคม 2564 (งบสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
		<p>- อบรมฟื้นฟูความรู้และทักษะของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (Care giver) หลักสูตร 18 ชั่วโมง (งบพัฒนาจังหวัดสระแก้ว) กำหนดจัดอบรมระหว่างวันที่ 7 ธันวาคม 2564 – 7 มกราคม 2565</p> <p>- จังหวัดสระแก้ว ร่วมกับ คณะพระสังฆาธิการจังหวัดสระแก้ว กลุ่มสาธุจังหวัดตราด และประชาชนในชุมชน ร่วมกันจัดตั้งศูนย์กายอุปกรณ์ที่วัด เพื่อจัดหาเตียง และอุปกรณ์ในการดูแลผู้ป่วยที่ติดเตียงในชุมชน จำนวน 4 แห่ง มีเตียงหมุนเวียนสำหรับดูแลผู้ป่วยติดเตียงในจังหวัดสระแก้ว รวม 72 เตียง ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศูนย์สร้างสุข สร้างคน สร้างชาติ วัดป่าเขาย้อยผาแดง ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา 2. ศูนย์สังฆะประชาปิ่นสุข วัดเหล่าอ้อย ตำบลหนองสังข์ อำเภออรัญประเทศ 3. ศูนย์สังฆาประชานุเคราะห์ วัดบึงพระราม ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ 4. ศูนย์กายอุปกรณ์บาร์มีหลวงปูุ่ดดา ตำบลโนนหมากเค็ง อำเภอวัฒนานคร

3. นวัตกรรมตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

- ผู้สูงอายุต้นแบบ สุขภาพดี ชีวีมีสุข ดีเด่น ระดับเขต ได้แก่ นางบุญจันทร์ สมบูรณ์พงศ์ อำเภออรัญประเทศ

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

- ขอความร่วมมือในการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ผ่าน Blue Book Application ตามเป้าหมาย

- ติดตามการจัดทำ Care plan ที่ยังไม่ผ่านค่าเป้าหมาย

- ส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขทุก รพ.สต. ประเมินปัญหาอากรมณ์ พฤติกรรม ในผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง ร่วมกับการคัดกรองซึมเศร้า (2Q) และช่วยเหลือนดูแลกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับการประเมินโรคซึมเศร้า (9Q) ครอบคลุมมากขึ้น

- ส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสุขภาพจิตในการดำเนินงานคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตและติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุที่เสี่ยงซึมเศร้าให้ครอบคลุมทุกอำเภอ

4.2 สำหรับส่วนกลาง

- สนับสนุนสื่อความรู้การดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุและแนวทางการดำเนินกิจกรรมวัคซีนใจในชุมชนต้นแบบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสมาชิกชุมชนในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ผู้รายงาน : นางสาวลลิตา สุกแสงปัญญา

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

โทรศัพท์ : 062 335 5505

ผู้รายงาน : นางสาวจริยา สอนภักดี

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 6

โทรศัพท์ : 093 398 9832

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพชร

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

โทรศัพท์ : 094 479 4115

วัน/เดือน/ปี : 21 กุมภาพันธ์ 2565